

NOORED

Noortepoliitika kuulub liikmesriikide pädevusse. Liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine on siin välistatud. Seetõttu on ELil toetav roll. Programmi „Erasmus +“ noorsooprojektidega edendatakse noortevahetust ELi piires ning kolmandate riikidega. Viimastel aastatel on Euroopa Liit noortepoliitikale palju rohkem tähelepanu pööranud, nagu näitab ka Euroopa solidaarsuskorpuse algatus ja projekt „DiscoverEU“.

ÕIGUSLIK ALUS

ELi noortevaldkonna meetmete aluseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 165 ja 166. Artiklite 165 ja 166 raamesse kuuluva tegevuse suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust. Noortepoliitikas on liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine selgelt välistatud. Nõukogu võib komisjoni ettepanekute alusel vastu võtta soovitusi.

Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, millel on aluslepingutega võrreldes samaväärne õigusjõud (Euroopa Liidu lepingu artikkel 6), on lapse õigusi käsitlev artikkel 24 ning artikkel 32 laste tööjõu kasutamise keelu ja noorte töötajate kaitse kohta.

EESMÄRGID

ELi toimimise lepingu artiklis 165 nähakse ette liidu meetmed noortevahetuste ja sotsiaalharidustöötajate, st noorsootöötajate vahetuste soodustamiseks ning – Lissaboni lepingu jõustumise järel – noorte osaluse suurendamiseks Euroopa demokraatias. Artikkel 166 võimaldab ELil rakendada kutseõppepoliitikat, mis toetab ja täiendab liikmesriikide meetmeid. Selle artikli kohaselt on liidu ülesanne suurendada kutseõppe kättesaadavust ning ergutada koolitajate ja koolitavate, eelkõige noorte liikuvust.

Lisaks nimetatud artiklitele saavad lapsed ja noored ELi poliitikameetmetest kasu ka teistes valdkondades, nagu haridus, koolitus ja tervishoid, samuti laste ja noorte õigused ja kaitse.

SAAVUTUSED

A. Strateegiline raamistik

1. Strateegia „Euroopa 2020“

2010. aastal alguse saanud [strateegia „Euroopa 2020“](#) keskmes on noored inimesed ja selles käsitletakse eri eesmärke, nagu haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte

osakaalu vähendamine, 30–34aastaste kõrgkoolilõpetanute osakaalu suurendamine ning haridust ja tööhõivet käsitlevate poliitikaalgatuste tervikliku paketi väljatöötamine. See hõlmab algatust „[Sinu esimene EURESe töökoht](#)“, mis on kogu Euroopas töö leidmist hõlbustav tööalase liikuvuse projekt.

2. ELi noortestrategia 2019–2027: noorte kaasamine ja ühendamine ning nende mõjuvõimu suurendamine

Nõukogu võttis 26. novembril 2018 vastu [resolutsiooni](#) ELi uue noortestrategia 2019–2027 kohta. Resolutsioonis tehakse ettepanek pöörata erilist tähelepanu järgmistele tegevusvaldkondadele:

- edendada noorte osalemist ühiskonnas ja demokraatlikes protsessides;
- luua noorte vahel kontakte üle kogu Euroopa Liidu ja ka väljaspool liitu, et edendada vabatahtlikku tegevust, õppimisega seotud liikuvust, solidaarsust ja kultuuridevahelist mõistmist;
- suurendada noorte mõjuvõimu kvaliteetse ja innovatiivse noorsootööga ja selle tunnustamise kaudu.

B. Asjakohased ELi rahastamisprogrammid

1. Erasmus+ 2014–2020

[Programm „Erasmus+“](#) sisaldab noortele pühendatud peatükki, mille jaoks on ette nähtud ligikaudu 2,1 miljardit eurot. Programmi eesmärgid on: 1) suurendada noorte pädevust ja oskusi ning osalemist Euroopa demokraatias ja tööturul, kodanikuaktiivsust, kultuuridevahelist dialoogi, sotsiaalset kaasatust ja solidaarsust; 2) parandada noorsootöö kvaliteeti; 3) täiendada poliitikareforme kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil ning toetada teadmistel ja tõenditel põhineva noortepoliitika väljatöötamist ja 4) tugevdada noortetöö rahvusvahelist mõõdet ning suurendada noorsootöötajate ja -organisatsioonide rolli noorte tugistruktuurina.

2. Erasmus 2021–2027

Uue Erasmuse programmi (2021–2027) ettepanekus ([COM \(2018\)0367](#)) soovitati kahekordistada eelarvet, millest ligikaudu 10% on ette nähtud noorsootegevusele. Ettepaneku üks eesmärk on edendada Euroopa identiteeti [algatuse „DiscoverEU“](#) kaudu, mis annab noortele võimaluse tutvuda Euroopa kultuuripärandi ja mitmekesisusega. DiscoverEU on suunatud kooli- ja üliõpilastele, aga ka praktikantidele ja noorsootöötajatele. Seni on komisjon kolmes taotlusvoorus, milles osales 275 000 noort, väljastanud 50 000 reispiletit.

C. Muud ELi algatused

1. Noortegarantii

2013. aasta aprillis võttis nõukogu vastu soovitusel [noortegarantii](#) loomise kohta (ELT C 120, 26.4.2013, lk 1). Sellega võeti kohustus tagada, et noored saaksid nelja kuu jooksul pärast töö kaotamist või ametliku haridustee lõpetamist kvaliteetse töö-, edasiõppimis- või koolituspakkumise. Liikmesriigid peavad selle poliitika ellu viima ja seda rahastama. Nende piirkondade jaoks, kus noorte töötuse tase on üle 25%,

on siiski juba kättesaadav ELi kaasrahastamine, mis tuleb eraldi eelarverealet, noorte tööhõive algatuse kaudu ja Euroopa Sotsiaalfondist^[1].

2. Euroopa solidaarsuskorpus

[Euroopa solidaarsuskorpus](#) on algatus, mille komisjon käivitas 2016. aasta detsembris. Algatus annab 18–30-aastastele noortele võimaluse teha vabatahtlikku tööd või töötada projektide raames kas oma riigis või välismaal. Seni on registreerunud 72 000 noort, kellest 7000 on otseselt seotud solidaarsustegevusega. Augustis 2018 palus komisjon sidusrühmadelt ideid uute solidaarsuskorpuse projektide kohta. ELi eelarvest eraldati 44 miljonit eurot väljavalitud projektide jaoks, mis on avatud kõigile noortele nii Euroopas kui ka mujal.

11. juunil 2018 avaldas komisjon ettepaneku Euroopa solidaarsuskorpuse kohta pärast 2020. aastat ([COM\(2018\)0440](#)), eraldades 1,26 miljardit eurot, et solidaarsustegevuses saaks osaleda umbes 350 000 noort.

3. Lastekaitsepoliitika

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni lapse õiguste konventsiooni kohaselt on laps noorem kui 18-aastane inimolend. Lissaboni lepinguga seati ELi eesmärgiks laste õiguste edendamine, Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tagatakse aga laste õiguste kaitsmine ELi institutsioonide ja ka liikmesriikide poolt.

Komisjon võttis 15. veebruaril 2011 vastu teatise „Lapse õigusi käsitlev ELi tegevuskava“ ([COM\(2011\)0060](#)). Teatise eesmärk on taas kinnitada kõigi ELi institutsioonide ja liikmesriikide otsusekindlust lapse õiguste edendamisel, kaitsmisel ja austamisel kõigis asjaomastes ELi poliitikavaldkondades ning soovi saavutada konkreetseid tulemusi. Lapse õigusi kaitstakse ning laste, noorte, naiste ja muude ohustatud rühmade vastase vägivalda ennetamist toetatakse [õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi \(2014–2020\)](#) alusel.

2016. aastal võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu direktiivi, mis käsitleb kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatise kriminaalmenetluses (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1). Eesmärk on tagada, et kriminaalmenetluse raames kahtlustatavad või süüdistatavad lapsed oleksid võimelised menetlusest aru saama ja seda jälgima ning kasutama oma õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, samuti hoida lapsi uusi õigusrikkumisi toime panemast ja edendada nende lõimumist ühiskonda.

4. Noored ja meedia

Sidustehnoloogia annab lastele ja noortele ainulaadseid võimalusi, pakkudes juurdepääsu teadmistele ning võimaldades neil kasutada e-õpet ja osaleda avalikes aruteludes. Lapsed võivad aga ka olla nüüdisaegse tehnoloogia kasutamisel eriti haavatavad. Sel põhjusel keelatakse audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1) lineaarsete televisiooniteenuste puhul sellise sisu kasutamine, millel võib olla alaealistele väga kahjulik mõju. Sisu, millel võib olla alaealistele kahjulik mõju, tuleb kas edastada ajal, kui alaealised telerit ei vaata, või tehnoloogiliste vahendite abil blokeerida, et see ei oleks neile kättesaadav. Mittelineaarsete tellitavate audiovisuaalmeedia teenuste puhul võib vastav sisu olla kättesaadav üksnes selliselt,

---

[1]Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt Euroopa Sotsiaalfondi käsitleva teabelehe [2.3.2](#) punkti B.2.

et alaealised sellega tavaliselt kokku ei puutu. Euroopa Komisjon avaldas 25. mail 2016 uue seadusandliku ettepaneku, millega muudetakse audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi. Kokkulepitud teksti põhielemendid on järgmised: kaitsta alaealisi sisu eest, mis võib neid kahjustada, võidelda vaenukõne vastu ja kaitsta alaealisi kahjuliku infosisu eest.

5. Euroopa Noorteportaal

[Euroopa Noorteportaal](#) on veebisait, mille eesmärk on aidata kogu Euroopa noortel saada ülevaade arvukatest võimalustest, mida EL pakub eri valdkondades, nagu vabatahtlik tegevus, töötamine, õppimine, kultuur ja loovus jms.

6. Euroopa noortenädal

Iga kahe aasta järel korraldab Euroopa Komisjon koos Euroopa Parlamendiga [Euroopa noortenädala](#). Selle eesmärk on korraldada noortele mõeldud tegevusi kõigis Erasmus programmis osalevates riikides ja tutvustada erinevaid ELis noortele pakutavaid liikuvusvõimalusi.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlament on alati toetanud liikmesriikide tihedat koostööd noortepoliitikas. Ta on võtnud aktiivse rolli noortepoliitika kujundamisel, näiteks oma resolutsioonides ELi noortestrategie (2013–2015) hindamise kohta (ELT C 215, 19.6.2018, lk 212), noortegarantii kohta (ELT C 440, 30.12.2015, lk 67), noorte ettevõtluse edendamise kohta hariduse ja koolituse kaudu (ELT C 316, 22.9.2017, lk 76), noorte tööhõive kohta (ELT C 224, 21.6.2016, lk 19) ning oskuste arendamise poliitika kohta noorte töötuse vastu võitlemiseks (ELT C 11, 12.1.2018, lk 44).

Euroopa Parlament võttis 12. märtsil 2019 vastu resolutsiooni Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta võtta vastu määrus, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm pärast 2020. aastat^[2]. Euroopa Parlamendi liikmed hääletasid selle poolt, et muuta programm kättesaadavamaks piiratud võimalustega, näiteks puuetega noortele ja eraldatud või marginaliseeritud kogukondadest pärit ning õppimis- või terviseprobleemidega noortele. Samuti hääletasid nad selle poolt, et vabatahtlikul tegevusel ja tööpraktikal tehtaks selget vahet, tagamaks et programmis osalevad organisatsioonid ei kasutaks noori tasuta töötavate vabatahtlikena, selle asemel et pakkuda neile võimalikke kvaliteetseid töökohti. Vabatahtlikuna töötamise aeg ei tohi ületada 12 kuud ning praktika võib kesta kaks kuni kuus kuud. Lisaks määras parlament töölepingu miinimumkestuseks kolm kuud. Peale selle laiendas parlament Euroopa solidaarsuskorpuse tegevusulatust aastateks 2021–2027, lisades korpuse üheks tegevusalaks humanitaarabi andmise ELi mittekuuluvates riikides.

Oma 14. septembri 2017. aasta resolutsioonis (ELT C 337, 20.9.2018, lk 131) tegi parlament ettepaneku keskenduda järgmises programmis „Erasmus+“ meetmetele, mille eesmärk on pakkuda noortele paremaid töövõimalusi. Parlament soovitas ühitada Erasmus programmi, ELi noortestrategie ja muude ELi rahastatavate programmide prioriteedid. Samuti soovitas parlament, et programmi „Erasmus+“ (2021–2027)

---

[2]Vastuvõetud tekstid, P8_T8(2019)0150.

eelarvet kolmekordistatakse 41 miljardi euroni ja et sellest 10,3 % eraldataks noorsootegevusele^[3].

Parlament kaitseb laste parimaid huve ka talle saadetud petitsioonide põhjal (ELT C 66, 21.2.2018, lk 2) ning on vastu võtnud resolutsiooni ebavõrdsuse ja eelkõige laste vaesuse vähendamise kohta (ELT C 366, 27.10.2017, lk 19). Parlament on käsitlenud ka laste õigusi väljaspool ELi piire, võttes vastu resolutsioone laste olukorra kohta kõikjal maailmas, näiteks laste hariduse kohta hädaolukordades ja pikaajalistes kriisides (ELT C 366, 27.10.2017, lk 151) ja laste vaegtootumuse kohta arenguriikides (ELT C 289, 9.8.2016, lk 71). 2015. aastal võttis parlament vastu resolutsiooni, mis käsitleb võitlust laste seksuaalse kuritarvitamise vastu internetis^[4] (ELT C 316, 30.8.2016, lk 109). 2018. aasta oktoobri täiskogul võttis parlament vastu komisjoni seadusandliku ettepaneku audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi muutmise kohta (ELT C 11, 13.1.2020, lk. 64). Uute sätete kohaselt peavad ringhäälinguorganisatsioonid vähendama laste kokkupuudet ebatervisliku toidu või jookide reklaamiga, vägivaldale, vihkamisele ja terrorismile ässitav sisu keelatakse ning mõttetu vägivalda ja pornograafia kohta kehtivad väga ranged eeskirjad.

Et ergutada noori omaenda Euroopa projekte looma, alustas Euroopa Parlament koos Aacheni Rahvusvahelise Karl Suure Auhinna Fondiga 2008. aastal [Karl Suure Euroopa noorteauhinna](#) väljaandmist, millega tunnustatakse igal aastal projekte, mis edendavad mõistmist Euroopas ja rahvusvahelisel tasandil.

Pierre Hériard
01/2020

---

[3]Vastuvõetud tekstid, [P8_TA\(2019\)0324](#).

[4]Lisateabe saamiseks vt teabelehte [3.6.2](#) audiovisuaal- ja meediapoliitika kohta.

